

וישב

"משל למרגלית שנפלה בין החול"

מבוסס על: לקוטי שיחות חלק ט"ו, שיחה א' לפרשת וישב

- מדוע התורה מספרת לנו על תולדותיהם של מלכי אדום, בסמיכות לתולדות זרעו של יעקב?
- "עד אשר אבוא אל אדוני שעירה": מדוע שלימות עבודתו של יעקב תלויה בעבודתו על עשיו?
- משל ה"מרגלית": שני אופנים בכירור ניצוצות הקדושה שנפלו והתערבו עם "עפר" ו"צרורות".
- "הניח את העפר": איזה חשיבות יש לתת לדברים גשמיים, ואיך זה מתקשר לביאת הגאולה?

הקדמה

סוף הפרשה הקודמת ("וישלח") הוקדש ל"תולדות עשיו הוא אדום". במהלך פרק שלם (43 פסוקים!) הובאו שמות בני עשיו, שמות בניהם ובני בניהם ושמות מלכי אדום עד לעשרות דורות אחר כך. (לדעת הרבה פרשנים, רשימה זו היא נבואת התורה של כל מלכי אדום שיהיו עד לתקופת שאול המלך!). כמובן, שנשאלת השאלה, מה פתאום צריכים להאריך בתורה על זרעו של עשיו? הרי התורה מוקדשת בעיקר לתולדות בני ישראל ("זרעו של יעקב")! מה גם שהתורה מפסיקה באמצע סיפורו של יעקב, כדי להתעכב בארוכה על עשיו ותולדותיו... מדוע ישנו בכלל צורך להתעכב על דברים שלא שייכים לנו? אכן, במהלך שיעור זה נראה כמה גישות על הקשר המיוחד בין ישראל לאדום, בין זרעו של יעקב לבין זרעו של עשיו. מצד אחד - יהיו שידגלו בשיטה שאין לנו שום עסק עם עשיו והתפטרנו לגמרי ממנו... אבל כפי שנוכח, לא רק שלא סיימנו עם עשיו, אלא עוד זאת, שעיקר שלימותנו באה כשפועלים על עשיו... כדי להסביר כל זאת, נצטרך להתעכב על מהותם ושורשם של יעקב ועשיו ב"עולם התוהו" וב"עולם התיקון" (מושגים של קבלה וחסידות אותם נבאר בעז"ה), וכך נבין המעלה העצומה הטמונה בעשיו. וכמובן, נוציא מכל זה הוראה נפלאה בעבודת ה', הקשורה גם לצפייה לגאולה, וכפי שנבאר בארוכה בעז"ה.

הערה למוסר השיעור

שיחה זו יסודית ביותר, כדי להסביר מהות תפקידנו בגלות, בהשפעה על אומות העולם (כולל עשיו). בשיחה זו ישנה מהפכה עמוקה בכל הגישה שלנו בעניין זה, המבוארת שלב אחרי שלב באופן נפלא. שיחה זו מיוסדת על התוועדות ש"פ וישב תשכ"ה וגם על התוועדות י"ט כסלו תש"ל (ובתוועדות זו ישנו המשך עם הוראה נוספת). שניהם תמצאו במדור 'הוספות' של האתר. וכמובן, כדאי לעיין בהם. ותן לחכם ויחכם עוד.

מקור 1

הקשר בין יעקב ועשיו: "משל למרגלית שנפלה בין החול"

בפרשתנו, רש"י מתעכב על הקשר בין תחילת פרשתנו המדברת על התיישבותו של יעקב לבין סוף הפרשה הקודמת שהוקדשה להתיישבותם של עשיו וצאצאיו (מלכי אדום):

רש"י וישב לו, א: וישב יעקב וגו'. אחר שכתב לך ישובי עשו ותולדותיו בדרך קצרה - שלא היו ספונים וחשובים לפרש היאך נתישבו, וסדר מלחמותיהם איך הורישו את החורין; פרש לך ישובי יעקב ותולדותיו בדרך ארוכה - כל גלגולי סבתם - לפי שהם חשובים לפני המקום להאריך בהם. וכן אתה מוצא בעשרה דורות שמאדם ועד נח - פלוני הוליד פלוני וכשבא לנח האריך בו. וכן בעשרה דורות שמנח ועד אברהם, שמנח ועד אברהם קצר בהם - ומשהגיע אצל אברהם האריך בו. משל למרגלית שנפלה בין החול אדם ממשמש בחול וכוברו בכברה עד שמוצא את המרגלית ומשמוצאה הוא משליך את הצרורות מידו ונוטל המרגלית.

עד כאן פירושו של רש"י, המבוסס על מדרשים שונים בפרשתנו (לקהל מתקדם, ראה הערה 2).

[במהלך שיעור זה נתעכב בעיקר על המשל שהביא רש"י, להראות שהמשל אינו סתם סיפור, אלא טמונים בתוכו מסרים נפלאים, הקשורים למהות ייעודנו בחיים, עדי ביאת גואל צדק!]

ביוגרפיה - רש"י:

רבי שלמה יצחקי (בן יצחק), נולד בטרוויש שבצפון צרפת בשנת 4800 (1040). כתב פירוש לתורה, לני"ך ולתלמוד שנחשבים כיסודיים ביותר (ונכתבו ע"פ רוח הקודש).

1 כמובא בכתוב (וישלח לו, לא): "ואלה המלכים אשר מלכו בארץ אדום לפני מלך מלך לפני בני ישראל". וראה לקמן הערה 3.
2 לקהל מתקדם: המשל המובא ברש"י, מקורו ממדרש שנחומא על פרשתנו: "ולמה נתעסק הקב"ה מתחלה ביוסיהו של אומות העולם? משל למלך שהיה לו מרגלית מושלכת בתוך העפר ובתוך הצרורות, הוצרך המלך לפשפש בעפר ובצרורות להוציא את המרגלית מתוכו, כשהגיע המלך למרגלית הניח את העפר ואת הצרורות ונתעסק במרגלית, כך נתעסק הקב"ה בדורות לשעבר, וכללן ומניחן: אדם שת אנוש קינן מהללאל ירד וגו', וכן בעשרה דורות השניים שם ארכשד שלח וגו' והתינוק נוטל את הספר וקורא עשרה דורות מאדם עד נח בבת אחת, כשהגיע לעשרה דורות שמנח ועד אברהם, כמו כן קוראם בבת אחת כשהגיע למרגלית אברהם יצחק ויעקב התחיל מתעסק בהן".
בשיחה, הרבי מתעכב על כמה חילוקים בין לשון המדרש ללשונו של רש"י. לדוגמא: (א) המדרש מציין ש"הניח את העפר", בעוד רש"י לא מציין זאת; (ב) המדרש משתמש בלשון "לפשפש בעפר" בעוד רש"י כותב שהיו "כוברים בכברה". (ג) המדרש מציין "עפר" ו"צרורות", הן בתחילת המשל והן בסוף המשל, בעוד רש"י מציין בתחילת המשל רק "חול", ובסוף המשל מציין רק "צרורות". (ד) במדרש משתמש בלשון "הניח את העפר" בעוד רש"י מציין הלשון "השליך את הצרורות"...
וכמובן שאין מדובר רק דיוקים דקדקניים, אלא נוציא מזה הסבר נפלא והוראה נפלאה בהמשך השיעור בעז"ה.

מקור 2

האם יעקב 'מעורב' עם עשיו עד שצריכים לחפשו?

והנה, על המשל שהביא רש"י יש לשאול, וכפי ששואל אחי המהר"ל בפירושו על רש"י:

באר מים חיים: יש לתמה: והא אין הנדון דומה לראיה, דהתם המרגלית נופלת בתוך החול שלא מדעתו, ועל כן צריך למשמש בחול כדי למצא אותה, אבל הכא יעקב אינו נאבד ומכסה בתוך זרעו של עשיו, ומה לנו להפסיק מענינו של יעקב ולאבד מרגלית טובה מדעת?

[במילים אחרות: מילא בסיפור אברהם ונח - שאכן לא היו מוצאים עדיין בעולם, ולכן היה צריך לחפש אותם באוכלוסיית העולם, להסביר לנו מהיכן הם הגיעו, מי היו אבותיהם ואמותיהם; אבל בעמדנו בסוף הפרשה הקודמת, כבר לא צריכים לחפש את יעקב! כבר מכירים אותו ואת משפחתו, ויעקב לא נאבד כלל אצל עשיו! אם כן, איך ניתן להבין משמעות המשל שרש"י מביא? חוץ מהשאלה הטכנית הזאת, נשאלת גם שאלה מהותית על כל ביאור זה:

לקוטי שיחות: יותר מן אינו מובן: מספר בפסוקים על תולדות עשו עד למלכי אדום, אשר מלכו "לפני מלך מלך לבני ישראל", עד לתקופת שאול המלך (לקהל מתקדם, ראה הערה³); שאצלם אין כלל "ערוב" עם ישובי יעקב ותולדותיו.

ואם כן, מדוע היה צורך לספר לנו כעת, באמצע סיפורו של יעקב, על מלכי אדום שיהיו בעוד מאות שנים? ומכל זה ברור, שיש כאן עומק מיוחד, ב"מעורבות" של יעקב ועשיו המובאת במשל הנ"ל.

מקור 3

מדוע משליכים את ה'צרות', ומהו החילוק עם ה'עפר'?

והנה, המהר"ל מפרג מתעכב בארוכה על פירוש רש"י זה, בעיקר על זה שבסוף המשל, רש"י מזכיר רק העובדה ש"משליכים את הצרות" בלי להזכיר ה'חול' שהיה עם ה'צרות'. [ובמילים אחרות: מהו החילוק בנמשל בין ה'חול' לבין ה'צרות'...]. והמהר"ל מבאר זאת כך:

גור אריה: ומשליך ה'צרות'. פרוש: אחר שהתחיל הכתוב לדבר מיעקב - לא דבר עוד מעשו, כי השליך אותו מעליו, מפני שעשו הוא צרות, ויעקב לא היה לו ערוב עם עשו עצמו, כמו שאין למרגליות ערוב עם צרות רק עם החול שהמרגלית מערב בו, ולכן, אחר שהוציא את המרגלית .. ה'צרות' שאין צריך לו בהן - משליך⁴.

אלא, שפירוש זה עדיין אינו מסביר החידוש בלשון "משליך את הצרות".

[במילים אחרות: אם היה כתוב שמחפשים בחול עד שמוצאים המרגלית - היה מובן; אבל כעת כתוב שכשמוצאים את המרגלית, 'משליכים' את הצרות... מדוע יש צורך לזרוק אותן בכלל?! ובכלל, מדוע מדברים על 'צרות'? למי איכפת מה נמצא בתוך החול חוץ מהמרגלית אותה מחפשים? האם נספר לנו גם על העשבים שהיו נמצאים ב'חול' בשעת חיפוש המרגלית?! ומכל זה מובן, שמשל ערבוב המרגלית עם הצרות הוא לא כזה פשוט! יש כוונה מיוחדת בערבוב זה... וכפי שנראה לקמן, ערבוב זה ממשיך בעצם עד היום הזה, וכפי שנבאר בעז"ה].

מקור 4

הקשר הפנימי בין ישובי יעקב לבין ישובי עשיו

ביאור הדברים יובן בהקדים הפסוק בפרשה הקודמת, אחרי שיעקב ועשיו נפגשו בשלום ועשיו הציע ליעקב ללכת אתו - יעקב סירב בנימוס, ואמר לעשיו שימשיך בדרכו והם יתראו 'בהמשך'... לכאורה נראה שמדובר רק בדחייה קלאסית (מפני הסכנה⁵), אך רש"י שם מביא עוד פירוש:

³ ישנו דיון שלם בפרשני המקרא, אם מלכי אדום השנויים בפרשת וישלח הם רק המלכים שמלכו בתקופתו של יעקב לערך, או שיש כאן סוג של גבואה על מלכי אדום שיהיו עד לתקופת המלך שאול, כמעט 500 שנה אחר כך. (ראה לדוגמה בפירוש האבן עזרא בסוף וישלח: "ואלה המלכים. יש אומרים כי בדרך גבואה נכתבה זאת הפרשה").

עיקר ההוכחה של הדעה השניה, היא מהפסוק המפורש בסוף הפרשה הקודמת "ואלה המלכים אשר מלכו בארץ אדום לפני מלך מלך לבני ישראל", וכן מהעובדה שעל מלך 'הדר' (ממלכי אדום), לא כתוב 'וימת'... ורק בדברי הימים מובא שמת בתקופת שאול, וכנראה מדובר באותו מלך... (ליתר מידע, ראה גם בוויקיפדיה כאן: <https://siha.page.link/32AY>)

⁴ לקהל מתקדם: המהר"ל מבאר שם גם כן, שהטעם לסיפור התיישבות עשיו ובניו, הוא כדי שנבין שאחרי שעשיו קיבל את שעיר והתיישב שם, אם כן יעקב נעשה ליורש הבלעדי של ארץ ישראל (מכיון שעשיו אינו מעוניין בה). אלא שגם בזה לא מובן כפי ששאלנו בפנים: אם כן, מדוע מדברים על 'ערוב' יעקב? לכאורה עדיין לא רואים איך יעקב טמון בתוך עשיו!

⁵ רש"י (המובא בפסקא הבאה): "הרחיב לו הדרך .. אמר: אם דעתו לעשות לי רעה, ימתין עד בואי אצלו; והוא לא הלך".

ביוגרפיה - באר מים חיים:

פירוש על פירושו של רש"י. חובר ע"י רבי חיים בן בצלאל, אחיו הגדול של המהר"ל מפרג. נולד בשנת 5280 (1520) לערך. היה רב וראש ישיבת וורמס ופרידברג (במחוזות גרמניה).

ביוגרפיה - גור אריה:

פירוש על רש"י, חובר ע"י רבי יהודה ליווא ב"ר בצלאל, המהר"ל מפרג. נולד בשנת 5280 (1520) לערך, למשפחת רבנים ידועה. היה ראש ישיבה, פוסק, מפרש, מחנך, מקובל, מנהיג, ומחבר ספרים עמוקים.

רש"י וישלח לג, יד: עד אשר אבא אל אדני שעירה... ואימתי ילך (יעקב אל עשו)? בימי המשח, שנאמר: "ועלו מושיעים בהר ציון לשפוט את הר עשו" (עובדיה א, כא).

ועל פי זה מובן, שתכלית סיפור התורה אינו רק כדי לספר על התיישבותם הסופית של יעקב ובניו בארצם, אלא שיש בזה גם תכלית בקשר לתפקידנו בעבודה על עשיו ובניו, וכפי שנבאר.

ויש לומר, שזוהי בדיוק הנקודה שבאים חז"ל להמחיש דרך משל ה'מרגלית':

לקוטי שיחות: במשל המרגלית, אין מדובר רק על ישובי יעקב כש'לעצמם, שעליהם אין מתאים לומר שהם טמונים בתוך ישובי עשו ותולדותיו, אלא על המטרה המשלמת שאליה צריך יעקב להגיע - אבוא... שעירה;

דבר זה משג רק באמצעות העבודה עם ישובי עשו ותולדותיו, ולפיכך, שיא השלמות של יעקב טמון בתוך עשו (לקהל מתקדם - ראה הערה⁶ הקשר עם המלך שאול).

מקור 5

'נפר' ו'צרות' - שני אופנים בבירור עשיו

ביאור הדברים יובן בהקדים, דהנה במשל הנ"ל הוזכר שהמרגלית טמונה ב'נפר' וב'צרות'. ובכן, יש לומר ששני דברים אלה מרמזים על שני אופנים בבירור ובמשפט של עשיו לעתיד לבוא.

דהנה, בנבואות השונות שהובאו בקשר לבירורו של עשיו בימות המשיח, מוצאים אנו שני סוגי לשונות המתאימים לשני סוגי בירורים שונים לגמרי:

מצד אחד, בנבואות אלה מדובר על בירור באופן של הפיכה (זיכור האומות והפיכתם לטובה):

צפניה ג, ט: כי אז אהפך אל עמים שפה ברורה לקרא כלם בשם ה'.

ומצד שני, בנבואות מדובר אלה על בירור באופן של השמדה:

עובדיה א, יח: והיה בית יעקב אש ובית יוסף להבה ובית עשו לקש.. ואכלום ולא יהיה שריד לבית עשו...

ובכן, יש לומר ששני סוגי בירורים אלה הם בהתאם לשני חלקים שונים הנמצאים בעשיו:

לקוטי שיחות: ישנו האפן שבו יתברר וינדבק עשו לעתיד לבוא, וישנו החלק שבעשו שהוא רע גמור ויהיה צריך לאבד ולהשמיד לחלוטין.

ושני אפנים אלו דומים לעפר וצרות: עפר הוא דבר שמעלים ומסתיר, אך אין זה רע מחלט, ואפשר להפכו לטוב (כמו קליפת הפרי השומרת עליו - ראה ביאור בהערה⁸); ואלו מן הצרות אין שום תועלת⁹, כי אם להפך, הם דבר מזיק שצריך להשמידו.

מקור 6

הטעם לכן ששלימות עבודת יעקב עוברת דרך בירור עשיו

ובכן, עפ"ז נוכל להבין מדוע שלימותו של יעקב עוברת דווקא דרך בירורו של עשיו. כדי להבין זאת, נחזור רגע לדברים שנאמרו לרבקה אמנו - כשיעקב ועשיו עוד היו מתרוצצים במעיה...:

⁶ עפ"ז יובן מדוע מונה התורה את מלכי אדום (ישובי עשיו ותולדותיו) עד למלך הדר שהיה בימי שאול - כי שאול היה משיח ה' (כמובא בשמואל א, פרק כד), ואילו זכו ישראל, היה מתממש על ידו היעוד "ועלו מושיעים בהר ציון לשפוט את הר עשיו". [אלא שלא זכינו לכך בזמן שאול, ולכן עלינו להמשיך את העבודה, עדי ביאת גואל צדק, לשלימות בירור עשיו וכדלקמן].

⁷ לקהל מתקדם: הדבר מרומז גם בדברי חז"ל (ראה לקו"ש ח"ב עמ' 175) ש"עתיד החזיר ליטהר" בימות המשיח, וחזיר הוא רמז למלכות אדום; כמובא במדרש (ויקרא רבה שמיני יג): "את החזיר - זה אדום, והוא גרה לא יגר - שאינה מקלסת להקב"ה, ולא דיין שאינה מקלסת אלא מחרפת ומגדפת ואומרת מי לי בשמים".

⁸ לקהל מתקדם: בתורת החסידות, כוחות הרע נקראות בדרך כלל בשם 'קליפה': כשם שקליפה מכסה ומסתירה את הפרי, כך כוחות הרוע שבעולם מסתירות את נוכחותו של הקב"ה בעולם.

אמנם, כשם שבפירות ישנם כמה סוגים של קליפות (יש קליפה הנאכלת - כקליפת תפוח, ויש קליפה שאינה נאכלת - כקליפת אגוז; יש קליפה שניתן להשתמש בה - כקליפת תפוז שניתן להוציא ממנה ריח, ויש קליפה שקשה להשתמש בה - כקליפת אגוז או אבטיח), ומה שלא יהיה, הקליפה הרי סוף-סוף תמיד שומרת על הפרי -

כמו כן, בכוחות הרוע ישנם כמה סוגים של 'קליפות': ישנה 'קליפת נוגה' שניתן להפכה גם בזמן הזה לטוב, ישנם 'שלש קליפות הטמאות' שבימינו אינם נהפכים לטובה, אבל בימות המשיח יתהפכו לטובה (כמו החזיר ש'עתיד ליטהר' - ראה הערה הקודמת), וישנו חלק בכוחות הרוע שתקנתו היחידה היא השמדתו והכחדתו מן העולם הזה.

⁹ כביטוי הנפוץ בגמרא, ש'צרות' הם מקור לנזק ולשבירה. לדוגמה במשנה בבא קמא ב, א: "...הבהמה מועדת להלך כדרכה ולשבר, היתה מבעטת או שהיו צרות מנתזין מתחת רגליה ושבירה את הכלים - משלם חצי נזק".

תולדות כה, כג: ויאמר ה' לה: שני גוים בבטנך ושני לאמים ממעיך יפרדו ולאם מלאם יאמץ ורב יעבד צעיר.

מדוע עשיו נקרא כאן 'רב'? ומדוע הוא נולד כבכור אם הוא נחות מיעקב אחיו? והביאור בזה:

לקוטי שיחות: הסבה בפנימיות העניינים לכך שעשו מכנה "רב", ושלמות יעקב תלויה ב"ורב יעבד צעיר", היא כי שרשו ומקורו של עשו ב"עולם התהו" נעלה משרש יעקב ב"עולם התקון" (ראה מסגרת לביאור קצר על מושגים אלה); ולכן עשו הוא הבכור. וכאשר "מכרר" יעקב את ניצוצות הקדשה של "תהו" הנמצאים אצל עשו, ומעלה אותם לשרשם, מתעלה גם יעקב, ובכך הוא מגיע לשיא שלמותו. ולכן מלכי אדום נמנו (בפרשה הקודמת) "לפני מלך מלך לבני ישראל", כי שרשם נעלה יותר.

הוראה א': תכליתנו בגלות הזאת - שני סוגי הברורים

מקור 7

זוהי ההוראה הנלמדת עבורנו בתקופת הגלות¹⁰:

תורה אור, לך לך: הירידה לגלות - ובמיוחד הגלות הזו האחרונה, גלות אדום - היא כדי "לברר" את הניצוצות (מ"עולם התהו") שבדברים הגשמיים, דבר המביא להתעלות הנשמה מעל לשרשה (ב"עולם התקון").

יש לומר, שעבודה זו מרומזת להפליא במשל המרגלית הנ"ל:

לקוטי שיחות: המרגלית היא משל לניצוץ הקדשה שנפל לעפר וצורות: "עפר" מורה על דברים גשמיים שרק מסתירים את ניצוצות הקדשה, ו"צורות" הם דברים שרעים לחלוטין.

הזנבך המשלם של הגשמיות יכל להעשות רק כאשר ברוך ההנחה, שבה עצמה אין שום חשיבות - ואשר לכן, מיד כאשר מוצאים את המרגלית - הם אינם אלא צורות - לפיכך, הוא "משליך את הצורות", ורק כך הוא "נוטל המרגלית"¹¹.

במילים אחרות: ישנם חלקים בגשמיות אותם אפשר לברר ויש חלקים שאי אפשר לברר; אבל מה שלא יהיה, צריכים לזכור שכל העיסוק עם הגשמיות הוא רק בליט ברירה, כדי לברר מה שיש בתוכו. ומיד כשעבודה הסתיימה, יש לזרוק את הגשמיות ומעתה לא להתעסק בה כלל וכלל!

הוראה ב': הזריזות לצאת מן הגלות מיד כשמתאפשר, כהרף עין!

מקור 8

ועפ"ז יובן גם בקשר לעבודתנו בגלות הזאת, שגם בזה יש עניין של "משליך את הצורות":

לקוטי שיחות: כל ענין הגלות הוא לשם ברור הניצוצות על ידי עם ישראל בכל תקופות הגלות ומקומותיה¹². לפיכך, מיד כאשר הסתיימה תקופת גלות מצרים - מיד כאשר מצאו המרגלית - יצאו משם כהרף עין¹³.

וכך גם לגבי סיום הברורים, הגאולה מן הגלות האחרונה, שמיד כאשר מגיעה הזמן, הרי "מיד הן נגאלין", כל בני ישראל יצאו מכל הארצות, ויבואו עם משיח ל"ארץ אשר... עיני ה' אלקיך בה", בגאולה האמתית והשלמה בקרוב ממש.

¹⁰ במילים אחרות: עד עכשיו דובר רק על שני סוגים בבירורו של עשיו לעתיד לבוא, אבל מה זה אומר לנו בתכל'ס בימינו אלה, כשמציפים למשיח "ועדיין לא בא"? ובכן, יבוא כאן הביאור, שביורו זה מתחיל כבר בימינו בבירור הגשמיות, ושגם בזה ישנם שני סוגים, וכדלקמן. [ואולי יש לומר, שבזה אנו מתחילים כבר עכשיו את בירורו של עשיו בפועל ממש, ויש לעיין].

¹¹ **לקהל מתקדם:** הדיקו כאן מבוסס בעיקר על לשון המדרש "הניח את העפר", ששמענו שמיד שמוציאים את המרגלית, זורקים כבר את העפר, את העיסוק עם הגשמיות. וראה באות י' בשיחה, לביאור החילוקים בין לשונות המדרש ורש"י.

¹² ככתוב לגבי גלות מצרים, ש"ואחרי-כן יצאו ברכוש גדול" - והכוונה היא לניצוצות הקדושה שהם הוציאו משם.

¹³ דלכאורה, לשם מה החפזון? הרי השעבוד כבר הסתיים, ובני ישראל גרים במנוחה בארץ גושן, ומה יקרה אם יישארו עוד כמה שבועות בגושן, ליהנות קצת מהחופש ובעיקר לתכנן את היציאה כמו שצריך... ועל זה הוא המענה כפנים, שמיד אחרי שמצאו המרגלית, שהבירור כבר נעשה - אין לנו כבר מה לחפש בגלות הזאת, ואפילו לשנייה אחת!

'עולם התהו' ו'עולם התקון'

בתורת החסידות, מבואר שבתחילת בריאת העולם, כל העולם היה במצב של 'תהו' וחוסר סדר, דהיינו, שהיו כל ה'אורות' (האנרגיות) וכל ה'כלים' (להכיל ולבטא האנרגיות), אבל דא עקא - הם לא היו בסדר מסודר.

ההמשך המתבקש, על מנת לתקן זאת, הוא להמשיך ולתקן בסדר הזה: שבירת הכלים, והתחלת הרכבת הפאזל מחדש, אבל הפעם עם פחות אורות והרבה יותר כלים. ושלב זה נקרא בשם 'עולם התקון'.

והנה, מצד אחד 'עולם התקון' נראה הרבה יותר מסודר ופרודוקטיבי, אין שם שום בלגן; אבל מצד שני, הכוח והאנרגיה הנמצא שם - הרבה יותר חלש ממה שהיה ב'עולם התהו'.

ובכן, עשיו משתייך לעולם התהו, ולכן שרשו יותר נעלה מיעקב; אבל מצד שני, הוא הרבה יותר מבולגן...

ולכן, כל ימיו ניסה יצחק לברר את עשיו בנו, שהכוחות העצומים שבו יבואו לידי ביטוי. אכן, העניין הוא לא נעשה, וזהו מתפקידנו, לברר כוח זה ע"י עבודתנו בעולם הזה, כדלקמן.

(ליתר בירור, ראה גם ב'חב"דפדיה' במדורי 'עולם התהו', 'עולם התקון', 'מלכין קדמאין' ועוד).

ביוגרפיה - תורה אור:

סדרת מאמרים על הפרשיות (בראשית, שמות) שנאמרו ע"י האדמו"ר הזקן, הראשון בשושלת רבותינו נשיאנו. נולד בשנת 5505 (1745) בליוזנה, בלרוס.

"ובכן" - מהי הוראת השיחה?

חוץ מההוראה ה'נוזקת' מכל מהלך השיחה, בהסברת האחריות שלנו בבירור עשיו, ובהסברת הקשר שלנו עם הגשמיות (שמצד אחד יש לברר הגשמיות, ומצד שני, לזכור שיש להפטר ממנו מיד כשמתאפשר) -

כדאי לעיין גם בהתוועדות "ט כסלו תש"ל (עליה בוססה שיחה זו ג"כ) שם ממשיך הרבי בהוראה נוספת:

"וההוראה מזה, גם כאשר בניי נמצאים בין ריבוי גוים בדוגמת "מרגלית שנמצאת בין החול" (שחול מורה על הריבוי בכמות - "כחול הים אשר לא יספר") -

אין להם מה להתיירא, שכן לא זו בלבד שהמרגלית תישאר בקיומה אלא עוד זאת שסוכם יקויים מ"ש" וילך אל ארץ מפני יעקב אחיו".

יש רק צורך בתוקף של יעקב להתקין עצמו לשלשה דברים "לדורון לתפלה ולמלחמה" [וכפי שהארנו בזה בשיחה בעיון בשבוע הקודם].

...ואז "וישב יעקב בארץ מגורי אביו בארץ כנען" באופן של ישיבה בשלום, שסוף כל סוף יתקיים הדבר... ואז זורקים את הצורות ונשארת אצל הקב"ה המרגלית - בניי כפי שיושבים בשלום".